

“ TAHLİSİYE SANDALI”

www.360derece.info

“ TAHLİSİYE SANDALI İNCELEME ve ARAŞTIRMA PROJESİ ”

TAHLİSİYE SANDALI ve DENİZDEN CAN KURTARMA TARİHİ

18. yüzyılın sonuna doğru 1790' lı yıllarda, tahlisiye - denizden can kurtarmanın başladığını bilmekteyiz. İlk tahlisiye sandalları aynı yıllarda ahşaptan, batmaz özelliği ile imal edildi ve kullanımına başladı. Değişik tipte gövdeye sahip bu tekneler yelkenli ve kürekli olup kendi dönemlerinde oldukça kullanışlı cankurtaran sandallarıydı. Denizde fırtınadan zarar gören büyük gemilerde olan insanları kurtararak kıyıya taşıdılar. Bu dönemde boyları, 8 m. ile 15 m. arasında değişen tahlisiye sandalları dünyada birçok ülkede kullanılmıştır.

Osmanlı döneminde 1800' lü yıllarda Karadeniz' de meydana gelen bir fırtınada 70, diğer bir fırtınada 150' ye yakın geminin batması ve yüzlerce gemi adamının boğulması, Boğaz' da Tahlisiye Teşkilatının kurulmasına vesile olmuştur.

Osmanlı Zamanında Tahlisiye İdaresi Umumiyesi

19. yüz yılsonlarına doğru Osmanlı donanmasında görevlendirilen yabancıların yardımıyla,1869 senesinde kurulan bugünkü ismiyle “ Kıyı Emniyeti ” eski ismiyle “ Tahlisiye İdaresi Umumiyesi” adı altında Bahriye Nezareti tarafından idare edilen müstakil bir organizasyon kurulmuş ve İstanbul Boğazı’nın Karadeniz girişinde 16 tahlisiye istasyonu yaptırılmıştır.

1881 de Tahlisiye İdaresi’nin mali ve idari kontrolü uluslararası komisyona geçmiş, Bahriye Nezareti’nin yerine, İstanbul Liman Reisi’nin alacağı komisyon kararları ve can kurtarma işlerinin yürütülmesine karar verilmiştir. Anadolu ve Rumeli Fenerlerinden 14 mil açığa sabit bir fener dubası konarak, gemilerinboğaz ağzını bulmaları temin edilmiştir. 1915 yılında ise Tahlisiye İdaresi Osmanlı devletinin yönetimine geçmiştir.

Tahlisiye idaresi İlerleyen yıllarda kendi bünyesinde gelişim göstermiş, değişik tipte tahlisiye tekneleri ile hizmet vermiştir. O dönemlerde, ahşaptan yapılmış, yelkenli, sınırlı manevraya sahip, kürekli, batmayan, kendiliğinden düzelen, tipte teknelerle hizmet vermiştir.

1920 tarihinde İstanbul’ un işgali üzerine tahlisiye idaresi yeniden yabancıların eline geçmiş ve İngiliz, Fransız, İtalyan üyelerden oluşan bir komisyon tarafından yönetilmiştir. Tahlisiye teşkilatının birçok tesisatı, harpte ve işgal yıllarında harap olmuştur.1923 yılında Tahlisiye İdaresi Türkiye Cumhuriyeti ele alındıysa da, bu idare ancak 1925’ te bağımsız bir müdürlük haline getirildikten sonra, 1952 yılında da Denizcilik Bankası T.A.O. bünyesinde bir süre hizmet etmiş ve son olarak 1997 yılında Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü adıyla işletilmeye devam etmektedir

Günümüze kadar kullanılan tahlisiye tekneleri, sandalları ve filikaları teknolojinin gelişmesi ile yerlerini, daha hızlı, sağlam gövdeli ve motorlu teknelere bıraktılar.

İşte o yıllarda tahlisiye İdaresinde hizmet veren ilk ahşap tahlisiye tekneleri zaten sayıca az olmasıyla da zamanla tarihten kaybolup gittiler. 360 Derece Tarih Araştırmaları Derneği günümüze kadar kayıp olan bu tarihi Tahlisiye Sandallarından elde kalanlarının koruma altına alınmasını hedeflemektedir.

NEDEN TAHLİSİYE SANDALI

- Osmanlı'nın son dönemlerinden beri Tahlisiyede (can kurtarmada) kullanılan sandalların son kalan örnekleri olması,
- Deniz tarihimizde ve kültürümüzde zamanla yok olan her teknenin, ulusal kültürümüzden ve denizcilik tarihimizden kayıp vermek anlamına gelmesi,
- Bir deniz ülkesi olan yurdumuzun yüzlerce yıllık deniz tarihinin son dönemlerin de, teknelerin yaşamını ve eskiyle olan bağlarını gözler önüne serme imkânı vermesi,
- 360 Derece Tarih Araştırmaları Derneği'nin denizcilik tarihini araştırıp canlandırma faaliyetiyle bütünleşen bir proje oluşu,

PROJENİN HEDEFLERİ

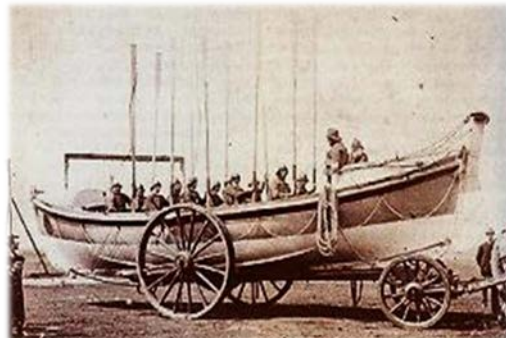
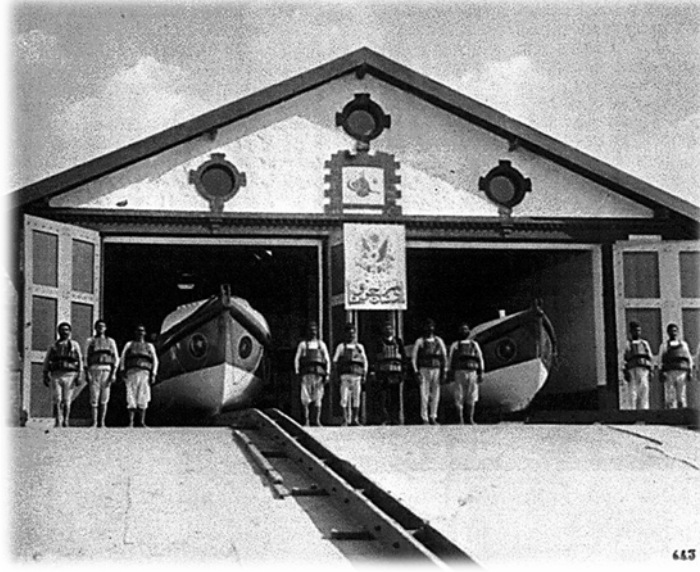
- Deniz tarihimiz ve kültürümüz açısından bu sandalların restore edilip bir müzede sergilenmesi.
- Osmanlıda deniz kazalarında tahlisiye – kurtarma hakkında bilinmeyenleri incelenerek ortaya çıkarılması,
- Tahlisiye tarihinde derin izleri olan bu sandalların, orijinalini koruyup, tekrar bir kopyası imal edilip yeni kuşaklara taşınmasını sağlamak.
- İmal edilen yeni teknelerle kürek yarışmaları ve tanıtımlar düzenlemek.
- Bu sandalların tarihsel veri tabanını tespit edip, yapım, uygulama, kullanılması gibi konularda bilgilere ulaşmak ve diğer ülkelerde ki aynı döneme ait örneklerle karşılaştırmak.
- Yurt içi ve yurt dışındaki deniz kültürü ve denizcilik konulu festival, fuar, sergi ve gösterilere katılmak.

“ TAHLİSİYE SANDALI ” BELGESEL PROJESİ

Proje kapsamında, tarihte ve günümüzde deniz kültürünü, Tahlisiye Sandalları'nın geçmişten bu güne değişimini ve projeyi anlatan bir belgesel film yapımı planlanıyor. Bu belgesel filmin hedefi, eski ismi ile Tahlisiye İdaresi'nin uyguladığı “ can kurtarma ” görevinin ve bu amaçla kullandığı öğelerinden birisi olan Tahlisiye Sandalı'nın yeniden deniz kültüründe bir parçası haline getirme projesini desteklemektir. Sandalın yeniden inşa süresini de ele alacak belgesel film sayesinde, Tahlisiye' İdaresi'nin ve bu sandalların deniz kültürümüzdeki önemini vurgulamak amaçlanmaktadır.

TAHLİSİYE SANDALLARI' NIN ESKİ FOTOĞRAFLARI

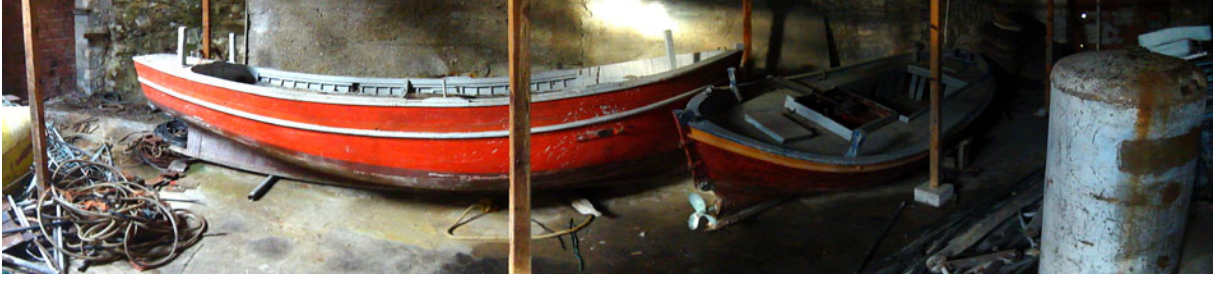

PROJE AŞAMALARI

Ön araştırmalarımız sonucunda tespit ettiğimiz 5 adet Tahlisiye Sandalı bulunmaktadır.

- Kefken Adası Tahlisiye İstasyonu'nda iki adet tahlisiye sandalı ve kürekler bulunmaktadır.
- Yom Burnu Tahlisiye İstasyonuna ise Osmanlı'dan kalma tahlisiye binasının (yarı taş yarı ahşap bina) içinde üç adet sandal ve kürekleri bulunmaktadır. İstasyondaki ayrı bir başka depoda, eski klasörlerde Osmanlıca yazılı tahlisiye belgeleri bulunmaktadır.
- Bu sandalların ölçüleri çıkarılarak teknik çizimleri yapılacak, fotoğrafları çekilerek digital ortama aktarılarak, nerede, ne zaman imal edildikleri ve malzeme tespitleri yapılacaktır.
- Cebeci Tahlisiye İstasyonu'nda tahlisiye jurnal defteri bulunmaktadır. Bunlar incelenecek ve resimler dijital ortama aktarılacaktır. Bu istasyondaki görevli personel ve emekli personel ile sözlü görüşme yapılarak tarihsel anı ve bilgilere ulaşılması planlanmaktadır. Diğer eski tahlisiye malzemelerinin inceleme, çizim ve belgelemeleri yapılacaktır.
- Projenin birinci aşaması olarak yukarıda yazılı çalışmalar yapılacaktır.

KEFKEN ADASI TAHLİSİYE İSTASYONU TESPİT EDİLEN TEKNELER

YOM BURNU TAHLİSİYE İSTASYONU TESPİT EDİLEN TEKNELER

